

stile», «Beauty trend» [5]. Теорія пюорилінгвізму дозволяє по-новому глянути на проблему запозичень. Якщо традиційно такі лексичні одиниці вважались би варваризмами, що порушують чистоту української мови, то в світлі пюорилінгвізму можна припустити, що вони є засобом трансляції чужої культури та мови. Читаючи статті в сучасних глянце-вих журналах для жінок, чоловіків, молоді, можна зробити висновок, що їх автори тою чи іншою мірою володіють іноземними мовами та вважають можливим інтегрувати іпшомовні лексеми в структуру сучасного україномовного дискурсу. Таким чином вони сприяють, хай незначною мірою і тільки на фонетичному та лексичному рівнях, формуванню і розвитку пюорилінгвістичної компетенції своїх читачів. З цієї точки зору, англіцизми та інші варваризми в українському дискурсі можуть розглядатися не як негативне, а як позитивне явище, що стимулює у читачів процес пізнання нових мов і культур [2].

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. П. Філософія освіти XXI століття: пошук пріоритетів/ Віктор Андрущенко // Філософія освіти. – 2005. № 1.
2. Аствацатрян М. Г. Новая онтология языкового образования. Ереван. 2007. [Електронний ресурс]. URL: <http://old.brusov.am/docs/Anthology.ppt>.
3. Башевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації [електронний ресурс] / Ф. С. Башевич. – Режим доступу: <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/slovyk>.
4. Загальнотерпфейські Ресоменплатії з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. К.: Летвіт, 2003.
5. Журнал «Viva!» № 6, 2016.

ДУБРОВА Н. І.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри прикладної лінгвістики

ГЕНЕЗИС І РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ПРАВНИЧОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Мова права є одним з найдавніших прошарків мови. Багато найбільш ранніх пам'яток мови були саме правовими — тож мова права почала утворюватися одночасно з виникненням права. Юридична термінологія як найдавніший пласт термінологічної лексики української мови зафіксована в перших юридичних писемних пам'ятках періоду Київської Русі (договорах руських з греками 907, 911 і 944 рр., Правлі Руській, уставах князів тощо).

Розвиток української юридичної термінології тісно пов'язаний з витоками та історією національного права, української державності та законодавства. Проте навіть у несприятливих історико-політичних умовах вона трималася свого генеалогічного коріння та, розвиваючись, змінюючись, зазнаючи значного впливу з боку інших мов, не тільки зберегла питоме ядро термінологічної лексики, а й розширила його на власній етнічно-мовній основі шляхом мобілізації внутрішніх словотворчих ресурсів, а також збагатила його іноземними правовими термінами й терміноелементами, зокрема інтернаціональними, що сприяло інтеграції української та європейської правової науки й культури і триває наразі [1, с. 56–57].

Юридична термінологія як терміносистема нині все ще перебуває в стадії формування. Актуальними визначаються саме такі багатоаспектні позиції, як:

необхідність ґрунтовного дослідження стилістичного використання правничих термінів з метою їхньої стандартизації та кодифікації; мовознавче вивчення правничих термінів, які відображають систему понять спеціальної

галузі наукового знання; виявлення особливостей творення, розвитку та функціонування української юридичної термінології в інтеграційних реаліях; встановлення характерних рис юридичної терміносистеми

української мови як репрезентанта тенденцій розвитку відповідного стилю, а також труднощів у процесі семантичної інтерпретації юридичних текстів і шляхів їх подолання [2, 248].

Правничий термін скорельований із правовим поняттям як першоелементом правового знання й слугує його знаковою (мовною) моделлю, яка репрезентована у звуковій і літерній формах. Поняття, його внутрішній зміст, обсяг і структура є логіко-сисловою основою для творення значення термінології у вигляді дефініції, що акумулює найістотніші риси та взаємовідносини явища права [3, 58].

Кожен термін права характеризується за походженням, семантикою, системними зв'язками, граматичною структурою, способом термінотворення та функційними параметрами.

За походженням він може бути питомих (*держава, заповіт, суд*) або запозичених (*паспорт (франц.), штраф (нім.), евтаназія (грец.)*). Значний сегмент у терміноапараті юридичної науки формують саме власне українські (питомі) лексеми.

На основі поєднання національних та запозичених термінів і терміноелементів сформовано значну кількість термінологічних одиниць (*нормотворчість, кримінально-виконавче право, експертний висновок, імунітет свідка*).

Своєрідним різновидом запозичень є інтернаціональні терміни, що вживаються в багатьох мовах світу й мають спільне джерело походження (*алібі, референдум — з англ., дактилоскопія, амністія — з грец.*,

анкета, арбітраж — з *франц. тощо*). Скопійовані засобами української мови іношомовні терміни права є кальками (*демократія* → *народовладдя*, *інтернаціональний* → *міжнародний*).

На сьогодні широко використовуються й традиційні засоби українського термінотворення. Найдавнішим способом термінотворення можна назвати вторинну поміняцію (використання наявного в мові слова для називання наукового поняття: *споживчий кошик, ринок праці*); досить продуктивним є словотвірний спосіб (*оборотність, ККУ, розшук, поліцейський*), останнім часом значної ваги набув синтаксичний спосіб, що полягає у спеціалізації загальноновживаного слова (*зустрічний позов, капіталодефіцитні країни, Верховна Рада, тінювий ринок*) [5, 122].

Словник правової науки еволюціонує синхронно з розвитком держави й права, тому вицелюємо історизми та архаїзми — одиниці, що вийшли з активного вжитку (*послух, нахоть, натар*), та неологізми — термінологічні одиниці на позначення нових правових понять і явищ (*імпідмент, люстрація, міжнародний тероризм, ЄСІПІ*) [4, 163].

Серед юридичних термінів, за А. Піголкіним, виділяється чотири види правничих термінів: загальноновживані (*крадіжка, вбивство, громадянин*); загальноновживані, які мають в нормативному акті більш вузьке, спеціальне значення (*відповідальність, потерпілий, шахрайство*); суто юридичні (*санкція, конфіскація майна, банкрутство*); технічні (*комп'ютер, флешка, піротехніка*) [6, с. 7]. Ця система на сьогоднішній день динамічно розвивається, є достатньо рухомою та відкритою, що викликає певні труднощі при тлумаченні терміна чи його перекладі.

Список використаних джерел

1. Артикуца Н. В. Проблеми і перспективи вивчення юридичної термінології / Н. В. Артикуца // *Право України*. – 1998. – № 4. – С. 56–57.
2. Боярова Л. Г. Мовна норма і термінологія / Л. Г. Боярова // *Мовознавство. III Міжнародний конгрес українців*. – Х., 1996. – С. 247–250.
3. Кожевников Г. К. Закони слід ретельніше редагувати / Г. К. Кожевников // *Право України*. – 1993. – № 5–6. – С. 57–60.
4. Корж А. В. Ділова українська мова для юристів / А. В. Корж. – К., 2002. – 176 с.
5. Панько Т. І. Українське термінознавство / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Машук. – Л.: Світ, 1994. – 216 с.
6. Язык закона / Под ред. А. С. Пиголкина. – М.: Юрид. лит., 1990. – 200 с.